כן ומשכנע על נכונותנו להכיר בזכויות העם הפלסטיני — ודרישתנו שהפלסטינים יכירו בזכות ישראל ויקימו מדינה תוך שלום עם ישראל.

אבל לא רק הנאומים שלנו היו חשובים.

שמענו, כימעט בנשימה עצורה, את נאומו המזהיר של חאלד מוחיי־אל־דין. היה זה רגע היסטורי.

ידידו של עבד־אל־נאצר עמד על הבמה, ובאוזני עשרות אנשי צמרת ערביים אמר בפשטות: יש־ראל קיימת. אפשר לשדוד את עקרונותיה הפוליטיים, אבל היא ישנה, היא חברה באו"ם, היא חברה במישפחת העמים, ויש לי־התור לשלום עימה."

ולאחר מכן, בפנותו אלינו: „יש כוחות־שלום בישראל. הם קטנים, אבל אמיצים, וכולנו חייבים לעזור להם במאבקם."

כשירד מן הבמה, התחרו ביניהם הערבים והישראלים כמחיאות־כפיים סוערות. הרוח של ניהוניה.

רגע של אמת

כ שבא תורי לנאום, עוד עמדתי תחת התרשמות דבריו של מוחיי־אל־דין.

אינני נוהג להתרגש לפני נאום. הפעם התרגשתי. לא הכנתי לי נוסח בכתב. לא היה לי זמן לכך, וגם לא רציתי לקרוא דברים מן הנייר. רציתי להסתכל בפני הקהל, ובעיקר הערבים, בשעה שאני מדבר אליהם.

לפני כן, בשעת ארוחת־הצהריים, שוחחתי עם ידיד ערבי, והשמעתי באוזניו כמה רעיונות. הוא העיר לי כמה הערות — איך מצלצל דבר זה או אחר באוזני ערבי. הערות אלה עזרו לי מאוד.

רציתי לפתוח את דברי בקביעה חד־משמעית שאני מייצג מחנה פטריוטי ישראלי, ושקיום ישראל וביטחונה הם בשבילנו מעל לכל דיון וויכוח.

אבל רציתי להגיד זאת בצורה שתתקבל על־ידי הערבים בהסכמה ובהזדהות. החלטתי, על כן, לעשות זאת בטכסיס של מתן תשובה לקנאים ציוניים (ראה מיסגרת בעמוד 19).

רציתי להגיד להם מייד מהו בסיס תובנית־השלום שלנו, כדי להציג כרטיס־ביקור.

רציתי להגיד להם שאני רואה במיחמת ששת־הימים מיל־חמת־מגן — מבלי לגרום להתפוצצות כללית (כל ערבי רואה כה תוקפנות ישראלית).

רציתי לומר להם, בצורה שאינה מרגיזה או מקוממת, שהמעשים שלהם משפיעים מאוד־מאוד על סיכויינו לשכנע את דעת־הקהל הישראלית.

כל זה עמד לנגד עיני. אבל איך עושים זאת בכמה דקות, בלשון שתחדור ללב, באוזני אנשים שלאחדים מהם אין מושג על הנעשה בישראל, שכל מושגיהם שונים משלנו, ושפער מילחמת־הדיורות פעורה ביניהם וביניגו?

ידעתי שאסור לי להיכשל. אמנם, תופיק טובי דיבר לפני — אבל הערבים יכלו לומר: „גו טוב, הוא ערבי כמונו, הוא פלסטיני. מה שהוא אומר זה לא מה שהיהודים חושבים."

הייתי הישראלי־היהודי הראשון שדיבר בוועידה. ידעתי שאם איכשל, זה יחרוץ את הדין על פעולת המישלחת בוועידה. ידידים ערביים ואחרים אמרו לי זאת מראש.

כשקמתי לנאום, שררה דממה דקה באולם העתיק. אפיזו מחי־אות־הכפיים הנימוסיות, שכחן נתקבלו הנואמים הקודמים, לא נשמעו. כרומיה מעיקה עיימי לדוכן. אורות הטלוויזיה הסתירו מעיני את הקהל. עמדתי ולא ידעתי אפיזו איך להתחיל בדיוק.

אחרי המישפטים הראשונים, גברה הרתיחות עוד יותר. בשמונה שנות כהונתי

(המשך בעמוד 26)

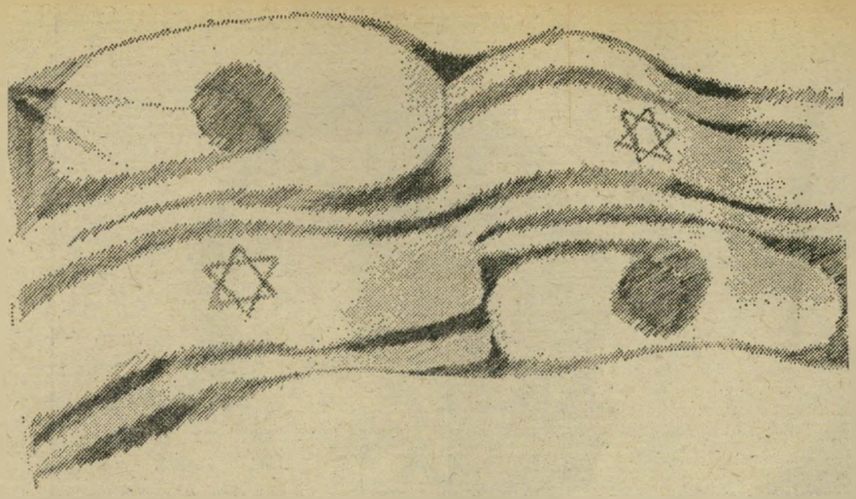

תערוכת התעשיה והמשק כ"ה למדינת ישראל

29 במאי - 23 ביוני 1973

התערוכה הממלכתית הגדולה מאז קום המדינה:
25 שנות הישגי ישראל בכל שטחי התעשיה והמשק.

- בנין ובית
- רהיטים
- יהלומים וחפצי חן
- מכונות וציוד תעשיתי
- טכסטיל
- הלבשה
- עור ומוצריו
- כימיה ומחצבים
- תעשיות עתירות מדע
- תעשיה בטחונית
- מזון
- באזאר כחול לבן ועוד ועוד...

גני התערוכה - יריד המזרח - תל־אביב

ספורט טוטו

השבוע עלה
מינימום הפרס הראשון
ל־700 אלף ל"י
(כולל העברה)

* * *

מינימום כלל הפרסים
900 אלף ל"י
(כולל העברה)

עשה לך מנהג קבוע -

יום העצמאות ה־כ"ה
יונצח השנה ע"י מצלמה
מ„פוטו ברנר"

- מבחר מצלמות במחירים בין 40 — 400 ל"י
- 40 אגורות — הגדלה 9/13 (גלויה)
- צלומי פספורט — בן־רגע!

פוטו־ברנר
חיפה, רחוב החלוץ 31

בן 50 משכיל בעל אופקים ומשרה טובה
מעוניין בבחורה/אישה
מתאימה עד 37
ת.ד. 2771 רמת־גן